

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

لایحه موافقتنامه همکاری بین وزارت کشور
جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور فدراسیون روسیه

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۴۶

تاریخ: ۱۳۹۳/۴/۱۰

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

لایحه موافقتنامه همکاری بین وزارت کشور

جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور فدراسیون روسیه

تدوین، تنقیح و استخراج:

حسین فاتحی زاده

بازبینی و نظارت علمی:

مصطفی مسعودیان

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۳/۰۴۶

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۴/۱۰

پژوهشکده شورای نگهبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لایحه موافقتنامه همکاری بین وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور فدراسیون روسیه

فهرست مطالب

مقدمه	۲
لایحه موافقتنامه همکاری بین وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور فدراسیون روسیه	۳
نظر (نهایی) شورای نگهبان	۱۰

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضا را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

لایحه موافقتنامه همکاری بین وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور فدراسیون روسیه

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۲/۰۸/۰۱

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۲/۰۸/۱۵

ماده واحده- موافقتنامه همکاری بین وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور فدراسیون روسیه، به شرح پیوست، تصویب و اجازه مبادله اسناد داده می‌شود.

تبصره- رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای ماده (۱۳) موافقتنامه^۱ الزامی است. موافقتنامه همکاری بین وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور فدراسیون روسیه

وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور فدراسیون روسیه که از این پس «طرف‌ها» نامیده می‌شوند: ...

ماده ۱- تعهد همکاری

طرف‌ها طبق مفاد این موافقتنامه، در حیطه اختیارات و صلاحیت خود با رعایت قوانین داخلی و نیز تعهدات بین‌المللی دولت‌های خود، همکاری خواهند نمود.

ماده ۲- زمینه‌های همکاری

۱- طرف‌ها، در زمینه پیشگیری، شناسایی، مقابله و کشف جرائم از جمله جرائم ارتكابی توسط گروه‌های جنایتکار سازمان یافته (سازمان‌های جنایتکار) به ویژه جرائم زیر همکاری خواهند داشت:

- جرائم خشونت آمیز علیه حیات، سلامت، آزادی و کرامت انسان

...

- جرائم مربوط به نقض حقوق مالکیت معنوی

۱. «ماده ۱۳- حل و فصل اختلافات: هر گونه اختلاف در تفسیر یا اجرای این موافقتنامه از طریق مذاکره و مشاوره حل و فصل خواهد شد.»

الف- دیدگاه مغایرت

- بر اساس اصل (۱۵۸) قانون اساسی، تهیه لوایح قضایی از وظایف رئیس قوه قضائیه است. همچنین طبق نظر تفسیری شورای نگهبان، دولت نمی‌تواند مستقلاً لایحه قضایی تنظیم نموده و به مجلس ارسال کند.^۱ بنابراین، از آنجا که موافقتنامه فوق، ماهیتی قضایی دارد، تهیه آن توسط دولت بدون تأیید رئیس قوه قضائیه، مغایر اصل مذکور و نیز نظر تفسیری شورای نگهبان است.

- اگرچه کلیه موافقتنامه‌ها میان دولت‌ها منعقد می‌شود، لیکن دولت نمی‌تواند قراردادهایی که ماهیت قضایی دارد را رأساً و بدون جلب نظر رئیس قوه قضائیه تنظیم کند. هر چند به موجب اصل (۷۴) قانون اساسی، لوایح قضایی در شمول لوایح قانونی بوده و باید پس از تصویب هیأت وزیران، تقدیم مجلس شود، لیکن این امر، با لزوم تهیه لوایح قضایی توسط رئیس قوه قضائیه منافاتی ندارد؛ زیرا تهیه لوایح قضایی، وظیفه رئیس قوه قضائیه و تصویب آن با هیأت وزیران است.

- برای موافقتنامه‌ها نمی‌توان ماهیتی مستقل از لوایح قانونی قائل شد؛ زیرا در متن مورد بررسی، به عنوان «لایحه موافقتنامه» تصریح شده است و باید ماهیت و حکم لوایح قانونی را بر آن مترتب نمود. بنابراین باید تمام مراحل تصویب قوانین، در مورد آنها نیز رعایت شود.

- عبارت «همکاری در جرایم مربوط به نقض حقوق مالکیت معنوی»، مذکور در بند (۱) ماده (۲) مغایر نظر حضرت امام خمینی (ره) است؛ زیرا ایشان حقوق مالکیت معنوی را

۱. نظر تفسیری شماره ۷۹/۲۱/۱۰۶۵ تاریخ ۱۳۷۹/۷/۳۰: «۱- فرق لوایح قضایی و غیر قضایی مربوط به محتوای آن است و محتوای لوایح قضایی را فصل یازدهم قانون اساسی به ویژه اصول ۱۵۶ و ۱۵۷ و ۱۵۸ و موضوعات مربوط به آنها در اصول دیگر فصل یازدهم و سایر اصول مربوط به امور قضایی معین می‌کند.

۲- هیأت دولت نمی‌تواند مستقلاً لایحه قضایی تنظیم نموده و آن را به مجلس شورای اسلامی جهت تصویب نهایی ارسال نماید.

۳- لوایح قضایی که توسط رئیس قوه قضائیه تهیه و به دولت ارسال می‌شود، به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌گردد. هر گونه تغییر مربوط به امور قضایی در این گونه لوایح فقط با جلب موافقت رئیس قوه قضائیه مجاز می‌باشد.»

حق شرعی تلقی نکرده‌اند؛^۱ بنابراین، نقض این حقوق، جرم محسوب نمی‌شود.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- اعمال موافقتنامه‌ها با دولت است و در لایحه موافقتنامه مورد بررسی نیز وزارت کشور به نمایندگی از دولت، طرف معاهده تعیین شده است. بر این اساس، در موافقتنامه‌ها، قوه قضائیه به هیچ عنوان دخالت نمی‌کند، ضمن آنکه در سوابق بررسی موافقتنامه‌ها نیز تا کنون همین رویه اعمال می‌شد و نظر قوه قضائیه اخذ نمی‌شد.

- موافقتنامه مورد بررسی، اساساً ماهیت قضایی ندارد؛ بنابراین تهیه آن توسط دولت فاقد اشکال است.

- طبق اصل (۱۲۵) قانون اساسی، مسئولیت انعقاد عهدنامه‌ها و موافقتنامه‌ها با سایر دولت‌ها، با دولت است. در عرف بین‌المللی نیز قراردادهای بین‌المللی همیشه بین

۱. «الثالث- ما یسمی عند بعض بحق الطبع لیس حقاً شرعياً، فلا یجوز سلب تسلط الناس علی أموالهم بلا تعاقد و تشارط، فمجرد طبع کتاب و التسجيل فیہ: بأن حق الطبع و التقليد محفوظه لصاحبه، لا یوجب شیئاً، و لا یعد قراراً مع غیره، فجاز لغیر الطبع و التقليد، و لا یجوز لأحد منعه عن ذلك.

الرابع- ما تعارف من ثبت صنعته لمخترعها و منع غیره عن التقليد و التکثیر، لا أثر له شرعاً، و لا یجوز منع الغیر عن تقلیدها و التجاره بها، و لیس لأحد سلب سلطنه غیره عن أمواله و نفسه.

الخامس- ما تعارف من حصر التجاره فی شیء أو أشياء بمؤسسه أو تجار و نحوهما، لا أثر له شرعاً، و لا یجوز منع الغیر عن التجاره و الصنعة المحللتین و حصرهما فی أشخاص.» (خمینی، سید روح الله، تحریر الوسیله، ج ۲، قم، مؤسسه مطبوعات دار العلم، صص ۶۲۶-۶۲۵)

ترجمه: «سوم- آنچه که نزد بعضی، به «حق طبع» نامیده می‌شود، حق شرعی نیست؛ پس سلب تسلط مردم بر اموالشان بدون معاهده و اشتراط، جایز نیست. بنابراین، مجرد طبع کتاب و نوشتن در آن، به اینکه حق طبع و تقلید برای صاحب آن محفوظ است، چیزی را موجب نمی‌شود و این، قرار با غیر او شمرده نمی‌شود؛ پس برای غیر او، طبع و تقلید جایز است و برای کسی جایز نیست که او را از آن منع نماید.

چهارم- آنچه که متعارف شده از ثبت صنعت برای مخترع آن و منع دیگری از تقلید و تکثیر آن، شرعاً اثری ندارد و منع دیگری از تقلید آن و تجارت به آن، جایز نیست و کسی حق ندارد سلطه دیگری را از اموال او و خود او سلب نماید.

پنجم- آنچه که متعارف است از انحصار تجارت در چیزی یا چیزهایی به مؤسسه‌ای یا تجاری و مانند اینها شرعاً اثری ندارد و جلوگیری دیگری از تجارت و صنعت که حلال می‌باشند و حصر آنها در اشخاص، جایز نمی‌باشد.» (خمینی، سید روح الله، تحریر الوسیله، ترجمه علی اسلامی، ج ۴، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۲۵ ه ق، صص ۴۷۹-۴۷۸).

دولت‌ها برقرار می‌شود نه قوه قضائیه. بر این اساس، هیچ‌گاه رئیس قوه قضائیه و یا نماینده‌ای از قوه قضائیه در امضای موافقتنامه‌ها دخالت نمی‌کند.

- تنها لوایحی مصداق لایحه قضایی و حکم آن قرار می‌گیرد که تهیه آنها توسط رئیس قوه قضائیه ممکن و قابل تصور باشد، در حالی که موافقتنامه‌ها یک قرارداد دوجانبه بوده و قوه قضائیه نمی‌تواند مستقلاً آن را تهیه نماید.

- «قانون» به معنای واقعی کلمه باید دارای ویژگی‌هایی چون عام و کلی بودن، معطوف به آینده بودن، امری بودن، مستمر بودن و وضوح باشد. بر همین مبنا همان طور که «قانون بودجه کل کشور» را به جهت فقدان ویژگی عام و کلی بودن و مستمر بودن^۱ واقعاً نمی‌توان «قانون» نامید، موافقتنامه‌ها و عهدنامه‌ها را نیز نمی‌توان ماهیتاً «قانون» دانست. همچنین است گرفتن و دادن وام یا کمک‌های بدون عوض داخلی و خارجی از سوی دولت که باید به تصویب مجلس برسد.^۲ در این موارد، تصویب مجلس، صرفاً اعطای مجوز قانونی به دولت است و الا موضوعات مورد تصویب، ماهیت قانون را ندارد. از این رو اگر اطلاق حکم «قانون» بر موافقتنامه‌ها صحیح باشد، صرفاً احکام عام قوانین مصوب مجلس بر آنها مترتب می‌شد و نیازی به بیان اصول خاص قانون اساسی نسبت به آنها نبود. بنابراین رعایت همه احکام قوانین مصوب مجلس، از جمله روال تصویب، نسبت به موافقتنامه‌ها لازم نیست.

- می‌توان قراردادهای موافقتنامه‌های بین‌المللی را تخصصاً از شمول عنوان «لایحه» خارج دانست و برای موافقتنامه‌ها، ماهیتی مستقل از لایحه قائل شد. به کار بردن عنوان «لایحه موافقتنامه» نیز مسامحه در لفظ است؛ زیرا در قانون اساسی، از قراردادهای موافقتنامه‌های بین‌المللی، به طور مستقل و بدون استفاده از لفظ «لایحه»، نام برده شده است.

- در خصوص حقوق مالکیت معنوی و خلاف شرع دانستن آن توسط حضرت امام خمینی (ره) باید گفت در این موضوع، قوانین مختلفی در کشور ما تصویب شده است. «قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان» مصوب ۱۳۴۸ که در حال

۱. زیرا قوانین بودجه صرفاً برای یک سال تصویب می‌شود.

۲. اصل ۸۰ قانون اساسی.

حاضر نیز معتبر بوده و مجلس در سال ۱۳۸۹ ماده (۱۲) آن را اصلاح کرده، در مواردی که فرد مؤلف بلاوارث باشد، حق او را در اختیار ولی فقیه قرار داده است. همچنین «قانون مربوط به ثبت علائم و اختراعات» مصوب ۱۳۱۰، «قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای» مصوب ۱۳۷۹ و «قانون ثبت اختراعات، علائم تجاری و طرح‌های صنعتی» مصوب ۱۳۸۶ از جمله این قوانین است.

- حقوق مالکیت معنوی در معاهدات بین‌المللی به رسمیت شناخته شده است و ایران نیز به برخی از آن معاهدات پیوسته است.^۱ به علاوه، مقام معظم رهبری نیز رعایت حق تألیف را در مورد محصولات که داخل کشور تولید می‌شود، به طور مطلق (چه قانونی موجود باشد، چه نباشد) لازم می‌دانند، اما در مورد محصولات که از خارج کشور وارد می‌شود، رعایت حق تألیف را به وجود قرارداد مقید کرده‌اند؛ یعنی اگر قراردادی بین واردکننده و صادرکننده اثر برای حفظ حق تألیف موجود باشد، رعایت آن لازم است، در غیر اینصورت، رعایت حق تألیف، واجب نیست.^۲

۱. از جمله معاهداتی که در زمینه حقوق مالکیت معنوی تصویب شده و ایران نیز به آنها پیوسته است می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- ۱- معاهده همکاری ثبت اختراع (Patent Cooperation Treaty or PCT) منعقد شده در سال ۱۹۷۰؛
- ۲- کنوانسیون پاریس (Paris Convention) در حوزه مالکیت صنعتی، منعقد شده در سال ۱۸۸۳؛
- ۳- موافقتنامه مادرید در خصوص ثبت بین‌المللی علائم تجاری، منعقد شده در سال ۱۸۹۱.

۴. در این خصوص می‌توان به استفتائات زیر از مقام معظم رهبری (مدظله العالی) اشاره کرد:
 س ۱۳۳۶: تجدید چاپ کتاب‌ها و مقاله‌هایی که از خارج وارد شده و یا در داخل جمهوری اسلامی چاپ می‌شوند، بدون اجازه ناشران آنها چه حکمی دارد؟

ج: مسأله تجدید چاپ کتاب‌هایی که در خارج از جمهوری اسلامی منتشر شده‌اند و یا تصویربرداری به طریق افست از آنها، تابع قراردادهایی است که راجع به آنها بین جمهوری اسلامی ایران و آن دولت‌ها منعقد گشته است و اما کتاب‌هایی که در داخل چاپ می‌شوند، احوط این است که حق ناشر با کسب اجازه از او نسبت به تکرار و تجدید چاپ کتاب رعایت شود.

س ۱۳۴۳: آیا نسخه‌برداری از نوارهای کامپیوتری جایز است؟ و بر فرض حرمت، آیا این حکم مختص نوارهایی است که در ایران تدوین شده‌اند یا شامل نوارهای بیگانه هم می‌شود؟ و با علم به اینکه بعضی از دیسک‌های کامپیوتری با توجه به اهمیت محتوای آنها، بسیار گران‌بها هستند؟

ج: احوط این است که در نسخه‌برداری و تکثیر نوارهای کامپیوتری که در داخل تولید شده است، حقوق صاحبانشان از طریق کسب اجازه از آنان رعایت شود و در مورد خارج کشور، تابع قرارداد است.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

ماده واحده مصوب مجلس و نیز ماده (۲) موافقتنامه، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

***

ماده ۸- محدودیت استفاده از اطلاعات و اسناد دریافت شده

۱- ...

۲- اطلاعات و نتایج حاصله از اجرای درخواست، که بر اساس این موافقتنامه دریافت شده‌اند، بدون موافقت طرف ارائه‌کننده، برای اهداف دیگر به جز اهدافی که برای آنها درخواست شده و ارائه گردیده‌اند، قابل استفاده نمی‌باشد.

الف- دیدگاه مغایرت

- گاهی اوقات اطلاعاتی از دولت طرف مقابل موافقتنامه به دست می‌آید که بر اساس آن مشخص می‌گردد که فردی مرتکب گناهی شده که مستوجب حد شرعی و یا تعزیر است و باید این مجازات‌ها بر وی اعمال گردد؛ در اینصورت طبق بند (۲)

س ۱۳۴۴: آیا عناوین و نام‌های تجاری فروشگاه‌ها و شرکت‌ها مختص مالکان آنهاست، به طوری که دیگران حق نام‌گذاری فروشگاه‌ها و شرکت‌های خود را به آن نام‌ها ندارند؟ به عنوان مثال فردی فروشگاه‌هایی به نام خانوادگی‌اش دارد. آیا فرد دیگری از همان خانواده حق دارد فروشگاه خود را به آن اسم نام‌گذاری کند؟ و آیا فردی از خانواده‌های دیگر حق نام‌گذاری فروشگاه خود به آن اسم را دارد؟ ج: اگر نام‌های تجاری فروشگاه‌ها و شرکت‌ها از طرف دولت براساس قوانین جاری کشور به کسی اعطا شود که زودتر از دیگران درخواست رسمی خود را در این مورد به دولت داده و آن نام به اسم او در پرونده‌های دولتی ثبت شود، در این صورت که اقتباس و استفاده از آن نام توسط دیگران بدون اجازه کسی که نام مذکور به اسم او و برای فروشگاه یا شرکت او ثبت شده جایز نیست و در این حکم فرقی نمی‌کند که آن افراد از خانواده صاحب آن نام باشند یا خیر و اگر به صورت مذکور نباشد استفاده دیگران از این نام‌ها و عناوین اشکال ندارد. (www.leader.ir)

ماده (۸) موافقتنامه، بدون موافقت طرف ارائه کننده اسناد، و لو اینکه قاضی به علم و قطع رسیده باشد که مثلاً آن فرد زانی و یا محارب است، امکان اجرای مجازات‌های شرعی وجود ندارد. از این حیث، این مصوبه مغایر با موازین شرعی است.

- اطلاق بند (۲) ماده (۸) موافقتنامه که استفاده از اطلاعات را منوط به موافقت طرف ارائه دهنده اطلاعات می‌کند، به جهت پیش گفته، با موازین شرعی مغایرت دارد. ماده (۱) این موافقتنامه که اجرای مفاد آن را منوط به رعایت قوانین داخلی کشورهای طرف تعاهد دانسته است نیز بر طرف کننده این ایراد نیست؛ زیرا در قوانین داخلی کشور ایران، قانون خاصی در خصوص لزوم استفاده از مدارک و اطلاعات از سوی قاضی وجود ندارد. بر این اساس، ممکن است امری مغایر با قوانین داخلی نباشد، اما خلاف موازین شرع باشد.

- اینکه بیان می‌شود قابل استناد بودن دلایلی که برای قاضی حجت است از جمله قوانین داخلی است، درست نیست؛ زیرا این موارد در اصطلاح، احکام و قوانین عام و بند (۲) ماده (۸) موافقتنامه، خاص است و دلیل خاص، قوانین عام را تخصیص زده و به منزله استثنای بر آنها می‌باشد. بنابراین، استدلال حاکم بودن قوانین مربوط به قضا، از جمله قوانین آیین دادرسی در خصوص حجت بودن دلایل موجب علم قاضی، مورد قبول نیست. همچنین مغایرت با شرع را نمی‌توان از موارد خلاف نظم عمومی برشمرد؛ زیرا مستقل از آن است؛ حتی بند (۲) ماده (۶) بیان می‌دارد که اگر عملی به موجب قوانین دولت طرف درخواست شونده، جرم نباشد، این دولت می‌تواند از ارائه مساعدت به دولت درخواست کننده امتناع کند. بر این اساس، اگر برای مثال جرائم مستوجب حد مانند زنا، در کشور روسیه جرم نباشد - که قاعداً به جهت نظام الحادی حاکم بر آن کشور، جرم نیست - روسیه می‌تواند از مساعدت در ارائه مدارک و اطلاعات لازم امتناع نماید که این امر قطعاً خلاف موازین شرع است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- مفاد بند (۲) ماده (۸) موافقتنامه مانع از علم قاضی نمی‌شود و قاضی می‌تواند بر اساس علم خویش حکم دهد. ضمن آنکه اطلاعاتی که از طرف مقابل موافقتنامه به دست می‌آید از باب بی‌بینه بوده و علم محسوب نمی‌شود.

- طبق ماده (۱) موافقتنامه، طرفین با رعایت قوانین داخلی خود در جهت اجرای مفاد موافقتنامه همکاری می‌کنند؛ لذا قوانین و احکام مربوط به قضا در قوانین آیین دادرسی نیز- از جمله استناد به هر نوع دلیلی که حجت است- باید مراعات شود. علاوه بر این، قوانین شرعی طبق اصل چهارم قانون اساسی حاکم بر مفاد موافقتنامه است. بنابراین، بند (۲) ماده (۸) موافقتنامه، از این جهت واجد ایراد شرعی نیست.

- به موجب بند (۱) ماده (۶) موافقتنامه، طرف درخواست‌شونده، در صورتی که اجرای درخواست را موجب خدشه به حاکمیت ملی، امنیت، نظم عمومی و دیگر منافع اساسی کشور و یا مغایر با قوانین داخلی خود بداند، می‌تواند به صورت جزئی و یا کامل از اجرای آن امتناع کند. مغایرت با شرع نیز در شمول این موارد، از جمله نظم عمومی قرار می‌گیرد و از دلایل عدم اجرای موافقتنامه می‌باشد.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

ماده (۸)، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^۱

موافقتنامه مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

---

۱. مندرج در نامه شماره ۹۲/۳۰/۵۲۲۲۰ مورخ ۱۳۹۲/۸/۲۰ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را ایا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگساده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۴۵ - ۸۸۳۲۵ - ۲۱
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir